

MÝTY A FAKTA

o územních a ekologických limitech těžby hnědého uhlí na Mostecku

**Zpracovala a předkládá „Odborná sekce –Energetika“
při Okresní hospodářské komoře v Mostě.**

V Mostě dne 23.2.2009

Územní a ekologické limity těžby hnědého uhlí

MÝTY

1. Využívání hnědého uhlí (HU) je v budoucnu ve světě a tím i ČR ekologicky nepřijatelné.
2. Nevyužití zásob HU za limity a radikálně rostoucí dovozní závislost neohrožuje bezpečnost a dostupnost energetického zásobení ČR.
3. Zásoby HU za limity je potřeba odepsat a tím natrvalo znepřístupnit.
4. Vyrobená el. energie ze zásob HU za limity (konkrétně z rozhodující těžební kapacity – lomu ČSA) by byla exportována.
5. Těžba hnědého uhlí za limity vyžaduje přemístění bytové a jiné zástavby, a proto je nepřijatelná.

FAKTA

Největší a nejprůmyslovější země světa (USA, Čína a Rusko) a Evropy (SRN, Polsko) musí i v budoucnu využívat uhlí a považují je za strategickou součást energetického mixu. Podmínkou je ale použití účinnějších technologií. Pro tyto nové ekologicky přijatelné technologie je kvalita zásob HU za limity velmi vhodná.

HU je rozhodujícím tuzemským zdrojem energie. Jeho zásoby za limity mají klíčový význam pro bezpečnost energetického zásobení ČR v budoucnu, protože jejich výše cca 1 mld. t tvoří více než 50 % disponibilního množství v ČR.

1 mld. t HU za limity nahradí 500 mld. m³ dováženého zem. plynu v neodhadnutelných cenových relacích a bezpečnostních vlivů.

Zásoby HU za limity nelze věčně odepsat. Pouze administrativní znepřístupnění je politické rozhodnutí, **není nevratným aktem** a populistická administrativní realizace je finančně a věčně velmi náročným energeticko – sociálním hazardem pro budoucí generace.

HU těžené na lomu ČSA je nyní v rozhodující míře spotřebováno v teplárenství (resp. kogeneraci) a při zásobení obyvatelstva cenově přijatelným palivem, tzn. bez využití zásob HU za limity vznikne kritický stav také v neefektivnější a neekologičtější centralizované výrobě tepla.

I v nejvyspělejších zemích světa (SRN) k přemístění obcí i měst kvůli těžbě uhlí a rud, vodohospodářským stavbám a stavbám dopravním dochází a bude docházet. Vychází se z faktu nepřemístitelnosti ložiska a veřejných zájmů. Legislativní záruky adekvátních náhrad při přesídlení jsou nezbytnou a i u nás akceptovanou podmínkou .

Územní a ekologické limity těžby hnědého uhlí

6. Územní plán vyššího územního celku Ústeckého kraje musí respektovat územní limity těžby HU.

Územní a ekologické limity jsou stanoveny pouze usnesením vlády z r. 1991, ale platné dobývací prostory jsou stanoveny dle „Horního zákona“ (tzn. vyšší právní normy). Tato dle zákona stanovená rozhodnutí o využití území územní plán musí respektovat, aby m.j. nezakládal předpoklady arbitrážních sporů o znehodnocení investic .

7. Těžba hnědého uhlí za limity nevratně poškozuje krajinu a životní prostředí.

Těžba HU za limity by se uskutečňovala shodně jako v ostatních územích, kde v současnosti i v budoucnu bude probíhat. Navíc zákony ČR ukládají zahladit následky těžby a to pod kontrolou státu. Plnění této povinnosti lze dokumentovat plošnou špičkovou realizací. Celoplošná rekultivace a revitalizace v severozápadních Čechách umožňující návrat fauny a flóry je světovým unikátem.

8. Těžba lomu ČSA za limity je nepřijatelná a k zahlazení musí dojít po tzv. I. etapě (tzn. zbytková jáma bude přímo navazovat na úbočí Krušných hor).

Ukončení těžby na lomu ČSA po tzv. I. etapě a následné zahlazení je ekologicky, územně a dopravně nejhorším řešením. Zbytková jáma zůstane v těsném sousedství s bytovou zástavbou. Těsná vazba svahů Krušných hor a svahů zbytkové jámy není dlouhodobě optimálním stabilním řešením. Navždy bude přerušeno komunikační propojení v přirozené trase na úbočí Krušných hor a nebudou vytvořeny podmínky pro obnovu podkrušnohorského osídlení mezi Litvínovem a Chomutovem.

9. HU za limity lze uchovat pro příští generace k efektivnějšímu využití a to nejen prostým spálením k výrobě tepla a energií.

Je pravda, že je uhlí možným zdrojem uhlíku pro uhlovodíková paliva a (rovněž uhlíkové) petrochemikálie a polymery. Technologie jsou k dispozici – a jsou lokality ve světě, kde se uvažuje o jejich využití. V Evropě se však pro svou složitost, energetickou náročnost a vysoké investiční náklady nepoužívají. Uhlí totiž konkurují jiné uhlíkové suroviny – ropa, zemním plyn, bitumenové písky a obnovitelná biomasa. Svět se neobává nedostatku surovin pro petrochemikálie, ale nedostatku energie a uhlovodíkových paliv. I klasická kapalná paliva se rovněž postupně nahrazují - plynem nebo elektrickou energií. Přímá výroba chemikálií

Územní a ekologické limity těžby hnědého uhlí

z uhlí je nejdražší varianta – pro chemikálie bude vždy k dispozici (třebaže ubývající) ropa a zemní plyn. Pro výrobu paliv z uhlí by pak musely existovat skutečně velké kombináty - pro ty není u nás ani dostatek uhlí ani společenského konsensu.

10. Těžba HU slouží pro výrobu elektrické a tepelné energie, která je zajistitelná z jiných, ekologičtějších a efektivnějších zdrojů.

Významným spotřebitelem HU jsou také teplárny průmyslových areálů, které kromě vynucené kombinované výroby elektřiny zajišťují především technologickou a topnou páru pro významné průmyslové společnosti. Technologickou a topnou páru nelze při stávajícím vybavení technicky zajistit z jiných zdrojů, náhrada uhelných tepláren není technicky, ekonomicky a investičně řešitelná v krátkém období. HU je tak pro tyto společnosti přímým surovinovým článkem jejich výrob a jsou na něm přímo závislé např. řetězce výroby motorových paliv, petrochemických a agrochemických výrobků a návazně další chemické výroby i spotřebitelský průmysl. Toto se týká Mostecka bezprostředně.

11. Ukončení těžby před limity nebude mít vliv na celkovou zaměstnanost a úbytek pracovních míst bude kompenzován příchodem nových investorů

Z pohledu celkových čísel, kdy se jedná o absolutní úbytek pracovních míst mezi kritickými roky 2012 až 2016 v celkovém počtu 9500 (počínaje již postupně od roku 2010), z čehož se přímo regionu týká asi 6800, který nemůže být v žádném případě počtem a zejména mzdovou úrovní nahrazen. Naopak realita dneška je taková, že k těmto číslům se budou pravděpodobně načítat i pracovní místa z výrobních kapacit vzniklých z tzv. investičních pobídek. Naopak pokračování těžby znamená v absolutním výsledku existenci 12000 pracovních míst a to min. na dalších 50 let.

12. Důl končí 500 m od reálné zástavby města Litvínova.

Pro vydání povolení k hornické činnosti je nutné prokázat schopnost naplnění legislativních požadavků, což je i naplnění stanovených norem v oblasti hluku, prašnosti, apod. Je pravdou, že současná studie uvažuje s přiblížením na 500 m k obci. Skutečná hranice bude výslednicí schopnosti těžaře naplnit platné právní normy a v rámci schvalovacího procesu ji i obhájit. Je naprostou samozřejmostí, že v průběhu těžby se celá situace monitoruje a podle výsledků se postupy těžby upravují.

Závěr: 500 m hranice není dogma.